

**Sprawozdanie z działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łodzi
za rok 2006**

Spis treści

	str.
Wstęp	2
I. Struktura wydatków	2
II. Pomoc realizowana w ramach działalności własnej MOPS oraz jednostek nadzorowanych	3
1. Pomoc finansowa, rzeczowa, usługowa	3
1.1. Pomoc realizowana przez dzielnicowe Filie MOPS	3
1.2. Pomoc realizowana przez Filię ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych	5
2. Formy pomocy niematerialnej	6
2.1. Pomoc środowiskowa	6
2.2. Pomoc stacjonarna	8
3. Zespół do Spraw Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	10
III. Orzekanie o niepełnosprawności	11
IV. Współdziałanie MOPS z podmiotami niepublicznymi realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej	11
V. Kontrole i nadzór merytoryczny	19
1. Kontrole wewnętrzne	19
2. Kontrole zewnętrzne	20
VI. Najistotniejsze działania podjęte w roku 2006	20
1. Działania w zakresie funkcjonowania MOPS i jednostek nadzorowanych	20
1.1. Pomoc środowiskowa	20
1.2. Pomoc stacjonarna	23
2. Działania podejmowane przez podmioty niepubliczne realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej	24
VII. Podsumowanie	26
VIII. Działania planowane do realizacji w roku 2007	27

Wstęp

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Łodzi funkcjonuje od 12 grudnia 1990 r. na podstawie uchwały Nr VI/84/ 90 Rady Miejskiej w sprawie utworzenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

MOPS jest organizatorem, koordynatorem i wykonawcą zadań z zakresu pomocy społecznej podejmowanych na rzecz mieszkańców Łodzi, określonych w przepisach prawa jako zadania własne gminy, zadania zlecone gminie, zadania powiatu oraz zadania z zakresu administracji rządowej. Tak jak w latach poprzednich również w roku 2006 zadania te MOPS realizował w ramach działalności własnej oraz za pośrednictwem innych podmiotów (organizacji społecznych, stowarzyszeń i in.) - na podstawie zawartych umów.

W roku 2006 struktura organizacyjna MOPS nie uległa zmianie. Nadal funkcjonowały Oddziały: Organizacyjno-Administracyjny, Koordynacji i Nadzoru, Pomocy Rodzinie i Dziecku, Pomocy Stacjonarnej, Finansowo-Księgowy, Planowania i Analiz, a także Zespoły: do Spraw Kontroli Wewnętrznej, do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych oraz Zespół Audytu Wewnętrznego. W strukturze pozostawała również Filia do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych oraz 5 Filii dzielnicowych, w ramach których działało: 18 Domów Dziennego Pobytu, 2 Ośrodki Adaptacyjne dla Dzieci i Młodzieży, 4 Świetlice Środowiskowe, Schronisko dla Bezdomnych Kobiet wraz z Noclegownią.

MOPS sprawował także nadzór nad prowadzonymi przez Miasto 11 domami pomocy społecznej i 14 placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Nadzór ten polegał m.in. na koordynacji powierzonych zadań, konsultowaniu oraz opiniowaniu rocznych i wieloletnich planów rzeczowo-finansowych i kontroli realizowanych zadań.

Przy MOPS funkcjonował Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności.

Według stanu na dzień 31.12.2006 r. ogółem w MOPS i jednostkach nadzorowanych zatrudnione były **2 473** osoby w tym: 759 w MOPS, 1 019 w domach pomocy społecznej, 511 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 184 w ośrodkach wsparcia.

I. Struktura wydatków

W 2006 roku wydatki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi na realizację zadań własnych i zleconych wyniosły łącznie **307 349 630 zł**, w tym:

- **135 063 131 zł** - na zadania zlecone gminie,
- **75 533 579 zł** - na zadania własne gminy,
- **1 388 809 zł** - na zadania zlecone powiatowi,
- **91 108 897 zł** - na zadania własne powiatu,
- **4 255 214 zł** - na zadania realizowane na podstawie zawartych porozumień .

Szczegółową strukturę wydatków MOPS obejmującą koszty związane z realizacją poszczególnych zadań i funkcjonowaniem MOPS zawarto w załączniku do Sprawozdania.

Wydatkowano również kwotę 18 419 381 zł. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przeznaczoną na rehabilitację osób niepełnosprawnych, której nie uwzględniono w załączniku.

W stosunku do roku 2005 wydatki ogółem wzrosły o 80 603 592 zł, tj. o 35,5%

II. Pomoc realizowana w ramach działalności własnej MOPS oraz jednostek nadzorowanych

Pomoc finansowa, rzeczowa i usługowa

1.1 Pomoc realizowana przez dzielnicowe Filie MOPS

W oparciu o ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.) w 2006 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą **38 504** osoby (pomoc przyznana na podstawie wydanej decyzji administracyjnej), w tym **32 672** podopiecznych otrzymało **pomoc finansową**, **10 456** **pomoc rzeczową**, a **4 360** osób skorzystało z **pomocy usługowej**. W analogicznym okresie ubiegłego roku wsparciem objęte były 35 232 osoby.

Łączna wartość świadczeń przyznanych przez Filie MOPS wyniosła **62 087 297 zł.**, w tym **22 935 731 zł.** wydatkowano na **zadania** z zakresu administracji rządowej **zlecone gminie** (o 4,1% więcej niż w 2005 r.), a **39 151 566 zł.** na **zadania własne gminy** (o 26,2% więcej niż w roku poprzednim).

W skali całego roku Filie MOPS wydały ogółem **180 920** **decyzji administracyjnych** dotyczących świadczeń.

351 podopiecznych niezadowolonych z podjętych rozstrzygnięć **odwołało się** od wydanych decyzji (o 178 mniej niż w 2005 r.). Tylko 3 decyzje organ odwoławczy uchylił z merytorycznym rozstrzygnięciem, a 68 przekazał do ponownego rozpatrzenia. Pozostałe (280) utrzymane zostały w mocy.

Pomocy odmówiono 1 451 osobom. W porównaniu z 2005 rokiem liczba decyzji odmownych zmalała ponad trzykrotnie. Wynikało to m.in. ze zwiększenia w 2006 r. o ponad 100% planu dotacji na zasiłki okresowe (plan wynosił 5 062 274 zł. zwiększony został o kwotę 6 217 144 zł.) oraz udzielonego z budżetu państwa dofinansowania na realizację wieloletniego programu *Pomoc państwa w zakresie dożywiania*- MOPS otrzymał dotację w wysokości 10 562 264 zł.

Zadania własne gminy

Wśród świadczeń finansowanych z budżetu Miasta największe wydatki związane były z realizacją **usług opiekuńczych**. Pomocą w tej formie objęto **4 263** osoby. Koszt świadczeń wyniósł **10 250 000 zł.**

Zasiłki celowe przyznano **10 629 osobom** na kwotę **2 655 726 zł.** Średnia wysokość świadczenia i wyniosła ok. 124 zł.

Zasiłki okresowe otrzymały **15 544** osoby. Dotacja z budżetu państwa na ten cel wyniosła **11 279 380 zł.** Średnia wysokość zasiłku to 124 zł.

Świadczenia w części dotowane z budżetu państwa (80%) realizowane były w ramach wieloletniego programu rządowego *Pomoc państwa w zakresie dożywiania* (Ustawa z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” - Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2259). Celem programu było ograniczenie zjawiska głodu i niedożywienia w szczególności wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych z gospodarstw domowych o najniższych dochodach, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji oraz osób w zaawansowanym wieku, chorych i niepełnosprawnych. W ramach programu pomoc przyznano **27 607** osobom. Wydatkowano

na ten cel kwotę **13 192 680 zł.** w tym z posiłków skorzystało **7 866 dzieci**, które spożyły 891 694 obiady na kwotę 3 198 203 zł.

Zadania zlecone gminie

Spośród zasiłków finansowanych z budżetu państwa najczęściej środków wydatkowano na **zasiłki stałe**. Łącznie świadczenia te przysługiwały **6 095 osobom**, a wartość pomocy wyniosła **20 756 603 zł.**

Kolejną pozycję stanowiły **specjalistyczne usługi opiekuńcze** dla osób z zaburzeniami psychicznymi, z których skorzystało **102 podopiecznych**. Koszt usług równy był kwocie **336 860zł.**

MOPS był również bezpośrednim realizatorem Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 29 sierpnia 2006 r. w **sprawie szczegółowych warunków realizacji programu pomocy dla gospodarstw rolnych w celu złagodzenia skutków suszy** (Dz. U. z 2006 r. Nr 155, poz. 1109) W ramach programu **256** rodzinom rolniczym wypłacono zasiłki celowe w łącznej wysokości **234 928 zł.**

Zadania własne powiatu

- Pomoc dla rodzin zastępczych

Wśród świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych powiatu największe wydatki związane były z wypłatą pomocy dla dzieci z rodzin zastępczych pochodzących i zamieszkałych na terenie Łodzi. W 2006 r. pomocą objęto **1 248** rodzin, w których przebywało **1 687** dzieci. Częściowe dofinansowanie kosztów utrzymania dzieci w tych rodzinach oraz wydatki związane z potrzebami dziecka przyjmowanego do rodziny wyniosły łącznie **11 612 264 zł**

W minionym roku funkcjonowało w Łodzi **41** zawodowych rodzin zastępczych, w tym 10 rodzin zawodowych - wielodzietnych, w których przebywało **50** dzieci, 3 zawodowe specjalistyczne rodziny wychowujące **6** niepełnosprawnych dzieci oraz 28 rodzin o charakterze pogotowia rodzinnego, w których rotacyjnie przebywało **157** dzieci. Rodziny te otrzymywały wynagrodzenie na podstawie umowy zlecenia zawartej z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Łodzi. Koszt wynagrodzeń wyniósł **1 145 267 zł.**

Na podstawie porozumień zawartych z innymi powiatami Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej finansował również pobyt dzieci w rodzinach zastępczych. Wydatkowane środki w kwocie **762 689 zł** przeznaczone zostały na wypłatę 717 świadczeń dla **84** dzieci – mieszkańców Łodzi umieszczonych w 66 rodzinach zastępczych, zamieszkałych na terenie 39 innych powiatów.

Ponadto MOPS wydatkował kwotę **304 949 zł** na sfinansowanie pobytu **33** dzieci – mieszkańców innych powiatów, umieszczonych w 25 rodzinach zastępczych na terenie Łodzi. Kwota ta na podstawie zawartych porozumień została zwrócona Miastu.

- Pomoc dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze

W 2006 roku na różne formy pomocy dla pełnoletnich wychowanków opuszczających rodziny zastępcze wydatkowano kwotę **2 978 315 zł**, w tym:

- **16** osobom udzielono pomocy pieniężnej na usamodzielnienie (**65 305 zł**),
- **652** osoby otrzymały wsparcie finansowe na kontynuowanie nauki (**2 760 460 zł**),
- **92** wychowankom przyznano pomoc w formie rzeczowej na zagospodarowanie (**152 550 zł**).

- Pomoc pełnoletnim wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze

Na pomoc dla pełnoletnich wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze wydatkowano kwotę **1 128 719 zł**, w tym:

- jednorazową pomoc pieniężną na usamodzielnienie o wartości **108 425 zł** przyznano **23** pełnoletnim wychowankom,
- **232** osoby kontynuowały naukę i z tego tytułu otrzymywały co miesiąc świadczenia pieniężne, łączna ich wysokość wyniosła **869 079 zł**,
- **62** podopiecznym przyznano świadczenie w formie rzeczowej na zagospodarowanie o wartości **151 215 zł**.

Zadania zlecone powiatowi

W ramach zadań zleconych powiatowi Filie MOPS wypłaciły w 2006 roku świadczenia **3 rodzinom repatriantów** (4 osoby) i **rodzinie uchodźcy** (5 osób):

- **rodzinom repatriantów** wypłacono świadczenia przyznane decyzją Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców na ogólną kwotę **23 871 73 zł**. z przeznaczeniem na pokrycie kosztów przejazdu, zagospodarowanie, bieżące utrzymanie oraz na częściowe pokrycie poniesionych kosztów remontu lokalu mieszkalnego;
- **rodzinie uchodźcy** wypłacono 4 świadczenia na bieżące utrzymanie, na ogólną kwotę **2 068 zł**.

MOPS dokonał również zakupu wyposażenia mieszkania dla 4-osobowej rodziny repatriantów, zaproszonej do Łodzi w ramach programu RODAK. Koszt wyposażenia wyniósł **33 938 84 zł**.

1.2 Pomoc realizowana przez Filie MOPS do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych

W roku 2006 Filia MOPS do Spraw Obsługi Świadczeń Rodzinnych kontynuowała wypłatę świadczeń rodzinnych oraz zaliczki alimentacyjnej.

▪ **Świadczenia rodzinne**

Świadczenia rodzinne przysługujące na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2005r. Nr 228, poz.2255 z późn.zm.) przyznano **36 407** rodzinom.

Do **zasiłku rodzinnego** uprawnionych było **42 905** osób, którym przyznano 505 209 świadczeń na kwotę **25 175 474 zł**.

Przyznano również dodatki do zasiłku rodzinnego, z tytułu:

- urodzenia dziecka – **2 634** osobom (2 634 świadczenia, **2 634 050 zł**),
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – **2 475** osobom (28 687 świadczeń, **11 482 939 zł**),
- samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania – **215** osobom (2 163 świadczenia, **865 614 zł**),
- samotnego wychowywania dziecka – **3 440** osobom (38 492 świadczenia, **7 681 534 zł**),
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – **2 729** osobom (32 719 świadczeń, **2 290 894 zł**),
- rozpoczęcia roku szkolnego – **30 649** osobom (**3 062 674 zł**),

- podjęcia nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – **114** osobom (1 105 świadczeń, **63 860** zł),
- wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej – **3 264** osobom (36 618 świadczeń, **2 300 712** zł).

Przyznano także:

- zasiłki pielęgnacyjne – **9 804** osobom (117 643 świadczenia, **17 441 420** zł),
- świadczenia pielęgnacyjne – **1 256** osobom (14 490 świadczeń, **6 086 532** zł).

W związku ze zmianą ustawy *o świadczeniach rodzinnych* (Dz.U. z 2006 r. Nr 12, poz. 67) od m-ca lutego 2006r. Filia wypłaciła **5 908** osobom uprawnionym jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka na kwotę **5 907 907** zł.

▪ **Zaliczka alimentacyjna**

Zaliczkę alimentacyjną przysługującą dzieciom wychowywanym przez osoby samotne, na rzecz których zasądzone są alimenty, a ich egzekucja jest bezskuteczna (pp. Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. *o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej* – Dz.U. z 2005r. Nr 86, poz. 732 z późn. zm.) otrzymało **5 375** rodzin (7 634 osób uprawnionych). W ciągu roku wypłacono 89 022 świadczenia na ogólną kwotę **20 120 600** zł.

Podjęto również działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- zlecono przeprowadzenie wywiadów alimentacyjnych u **8 138** dłużników,
- skierowano **1 298** zapytań do Powiatowych Urzędów Pracy o przedstawienie informacji o możliwości aktywizacji zawodowej dłużników, a w przypadku otrzymania informacji negatywnej wystąpiono z wnioskiem o skierowanie dłużników do prac organizowanych na zasadach robót publicznych,
- w **594** przypadkach poinformowano prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa niealimentacji,
- w **594** przypadkach skierowano wnioski do Wydziału Komunikacji o zatrzymanie prawa jazdy dłużnikom alimentacyjnych.

2. Formy pomocy niematerialnej

2.1 Pomoc środowiskowa

Niezależnie od pomocy materialnej i usługowej mieszkańcy Miasta korzystali w ubiegłym roku ze wsparcia w działających w strukturze MOPS:

- **18 Domach Dziennego Pobytu** (795 miejsc), placówkach przewidzianych dla osób o obniżonej sprawności psychofizycznej, którym z uwagi na wiek, stan zdrowia lub skomplikowaną sytuację rodzinną trudno było samodzielnie egzystować. Z usług DDP (posiłki, organizacja czasu wolnego, opieka medyczna itp.) korzystały rotacyjnie **994** osoby;
- **2 Ośrodkach Adaptacyjnych dla Dzieci i Młodzieży** (100 miejsc) przeznaczonych dla osób upośledzonych umysłowo. Przebywającym tam rotacyjnie **109** podopiecznym zapewniono opiekę medyczną, psychologiczną, terapeutyczną i wychowawczo-rewalidacyjną, opartą na indywidualnych programach usprawniania. W ramach Ośrodka przy ul.Rojnej 18a działał również Punkt Konsultacyjny dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności, prowadzony przez psychologa, pedagoga i terapeutów;

- **4 Świetlicach Środowiskowych** (105 miejsc), w których pod opieką specjalistów pozostawało **239 dzieci** z rodzin patologicznych lub niewydolnych wychowawczo. W czasie pobytu w placówkach dzieci miały zapewnione m.in. zajęcia integracyjne, edukacyjne, terapeutyczne, plastyczne, rekreacyjne oraz pomoc w nauce. Korzystały również z posiłków;
- **Schronisku dla Bezdomnych Kobiet (62 miejsca)**, do którego przyjęto w ciągu roku **139 osób** (79 rodzin, w tym 79 kobiet i 60 dzieci), nie posiadających własnego miejsca zamieszkania lub nie mogących z różnych przyczyn przebywać we własnych domach. Osobom tym zabezpieczono pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych (mieszkaniowych, zawodowych, zdrowotnych, opiekuńczo-wychowawczych, rodzinnych itp.) świadczoną zarówno przez personel placówki, jak i współdziałające z nią instytucje i organizacje przeciwdziałające zjawisku bezdomności. Większość podopiecznych przystąpiła do realizacji indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności. 31 osób (14 rodzin) po opuszczeniu Schroniska powróciło do dawnego miejsca mieszkania, bądź zamieszkało w lokalu wynajętym. Z **Noclegowni**, działającej przy Schronisku w okresie jesienno-zimowym (20 miejsc) korzystało 108 osób – 92 kobiety i 16 dzieci;
- **Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych** (funkcjonującym w ramach Filii MOPS Łódź-Bałuty), obejmującym pomocą osoby bezrobotne, deklarujące chęć aktywnego poszukiwania pracy. Osobom tym umożliwiono korzystanie z ofert pracy, pozyskiwanych najczęściej bezpośrednio od pracodawców, udzielano konsultacji psychologicznych, porad prawnych, pomocy w rozwiązywaniu problemów życiowych..

W ciągu roku do Centrum zgłosiło się **517** osób bezrobotnych, które zarejestrowane zostały jako poszukujące pracy. Pozyskano dla nich **364** oferty pracy od 93 pracodawców, które przekazano 372 osobom.

Kontynuowano również realizację programu zapobiegania bezrobociu wśród młodzieży szkół ponadgimnazjalnych. Program z zakresu orientacji szkolnej i zawodowej oraz doradztwa zawodowego skierowany był głównie do uczniów ostatnich klas szkół zasadniczych i techników. Uczestniczyło w nim 90 uczniów.

Zgłaszającym się osobom udzielono także 371 konsultacji z zakresu prawa, psychologicznych, dotyczących przemocy w rodzinie i uzależnień, z których skorzystało 190 osób;
- **Punkcie Informacyjno-Doradczym dla Osób Niepełnosprawnych**, utworzonym na podstawie porozumienia podpisanego między Filią MOPS Łódź - Bałuty a Regionalnym Centrum Wolontariatu. Dyżury w Punkcie pełnili wolontariusze - osoby niepełnosprawne. W roku 2006 porad udzielono ogółem **62** osobom. .

W Filii dzielnicowej MOPS Łódź-Bałuty kontynuowano program **Ośrodek Pomocy Społecznej jako Centrum Aktywności Lokalnej** (celem programu było aktywizowanie społeczności lokalnej i tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy).

W omawianym okresie, w ramach CAL działały:

- 2 **grupy samopomocowe** matek wychowujących dzieci niepełnosprawne, w których uczestniczyły 23 matki i 23 dzieci. Spotkania grup odbywały się 2 razy

w tygodniu – organizowano zajęcia rehabilitacyjne, wspólne wycieczki, uroczystości okolicznościowe, otwarty plener plastyczny;

- **Klub Haftu Pod Lilią**, którego członkowie zorganizowali na terenie Klubu i w Bibliotece Osiedlowej wystawę prac Miłośników Haftu i Koronki, rozpoczęli naukę tworzenia koronki czółenkowej, zorganizowali bibliotekę czasopism, wzorów haftu i koronki itp.;
- Utworzony z inicjatywy mieszkańców **Klub AA**. W spotkaniach (raz w tygodniu) udział brało 15 osób;
- Grupa młodzieży zainteresowanej **sztuką walk wschodu** – karate. Zajęcia, w których uczestniczyło 18 osób prowadzone były nieodpłatnie przez zawodnika Łódzkiego Ośrodka Ju Jitsu (raz w tygodniu);

Zorganizowano również szereg imprez tematycznych i okolicznościowych integrujących środowisko lokalne, w tym festyn dla osób niepełnosprawnych na terenie zakładów PRIMA. W imprezach tych uczestniczyło ponad 1 000 mieszkańców Osiedli Radogoszcz Wschód i Radogoszcz Zachód.

Mieszkańcy miasta objęci byli również pomocą ze strony pracowników socjalnych MOPS w formie **pracy socjalnej**, rozumianej jako działalność skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do samodzielnego funkcjonowania.

Wsparcia tego pracownicy socjalni udzielali w ramach własnych kompetencji - w formie porad, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych, pomocy w utrzymywaniu kontaktów z otoczeniem itp. Przekazywali również informacje gdzie i do jakiej instytucji lub organizacji można się zwrócić w celu uzyskania odpowiedniej formy pomocy.

W ramach pracy socjalnej, w roku 2006 pracownicy MOPS nawiązali ściślejszą współpracę z Policją, kuratorami sądowymi, Centrum Praw Kobiet i innymi podmiotami zaangażowanymi w **przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie**.

W wyniku wspólnych działań w **239** przypadkach (o 70 więcej niż w roku 2005) zastosowano procedurę **Niebieskiej Karty**, skutkującą wszczęciem postępowania karnego wobec 49 sprawców przemocy. Pomoc ofiarom przemocy polegała na zorganizowaniu grup wsparcia z udziałem policjanta, pedagoga szkolnego, kuratora sądowego (uczestniczyło 167 osób – w 2005r tylko 54 osoby), kierowaniu na terapię (54 osoby – w 2005r. 12 osób), występowaniu z wnioskiem o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego (68 sprawców przemocy – w 2005r. - 38), udzieleniu pomocy prawnej i psychologicznej.

Ogółem w ciągu roku **pracą socjalną** objętych było **41 331 rodzin (82 599** osób w tych rodzinach).

2.2 Pomoc stacjonarna

Pomocą stacjonarną świadczoną przez placówki prowadzone przez gminę Łódź, nadzorowane przez MOPS objęte były dwie grupy mieszkańców – osoby niepełnosprawne z powodu wieku lub schorzenia oraz dzieci i młodzież nie mogąca przebywać w dotychczasowym środowisku rodzinnym.

- **Osoby niepełnosprawne z uwagi na wiek lub schorzenia** korzystały z pomocy świadczonej w **11 domach pomocy społecznej** prowadzonych przez Miasto, w tym: 4 domach dla osób w podeszłym wieku (354 miejsca), 3 dla osób przewlekle

somatycznie chorych (841 miejsc), 2 dla osób przewlekle psychicznie chorych (341 miejsc) oraz 2 dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie (203 miejsca). Ogółem w dps do dyspozycji pozostawało **1 739 miejsc**.

Domy pomocy społecznej miały za zadanie zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, opiekuńczych, edukacyjnych, społecznych i religijnych, przy uwzględnieniu wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców. Zapewniały oprócz miejsca zamieszkania, wyżywienia i odzieży także opiekę, pielęgnację i pomoc w podstawowych czynnościach życiowych. Świadczyły usługi wspomagające, polegające na prowadzeniu terapii zajęciowej, podnoszeniu sprawności i zaspokajaniu potrzeb religijnych i kulturalnych. Podejmowały działania zmierzające do usamodzielnienia mieszkańców, w miarę ich możliwości. Kładły także nacisk na utrzymywanie i rozwijanie przez podopiecznych kontaktów z rodziną i środowiskiem. W przypadku dzieci, świadczyły również usługi w zakresie potrzeb edukacyjnych. Podopieczni mieli możliwość nauki i uczestnictwa w zajęciach rewalidacyjnych. Istotną metodą edukacyjną było uczenie i wychowywanie przez doświadczenia życiowe.

W minionym roku w domach przebywało rotacyjnie **2.197 osób**. Wg stanu na dzień 31.12.2006 r. na umieszczenie oczekiwało **876** kolejnych osób.

- **Dzieci i młodzież** objęta była pomocą stacjonarną świadczoną w **14 placówkach opiekuńczo-wychowawczych (544 miejsca)** prowadzonych przez Miasto, w tym: 9 Domach Dziecka (359 miejsc), 1 Domu Dziecka dla Małych Dzieci – placówce wielofunkcyjnej (96 miejsc), 2 Pogotowiach Opiekuńczych (69 miejsca), 2 Rodzinnych Domach Dziecka (20 miejsc).

Placówki te zapewniały dzieciom i młodzieży pozbawionej częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej oraz niedostosowanej społecznie, ciągłą lub okresową opiekę i nadzór pedagogiczny, współdziałały również z rodzinami dzieci w zakresie powrotu wychowanków do środowiska. Zabezpieczały wychowankom możliwość zaspokojenia niezbędnych potrzeb bytowych i rozwojowych.

We wszystkich placówkach realizowane były programy

- dla wychowanków placówek z różnymi problemami np. : przejawiających zaburzenia w kontaktach z rówieśnikami, mających trudność z realizowaniem obowiązku szkolnego, będących w procesie usamodzielnienia, z problemami logopedycznymi, przejawiających zachowania agresywne itp. Ich głównym celem było nauczenie dzieci radzenia sobie z negatywnymi emocjami, przeciwstawiania się negatywnym wpływom rówieśników, poszanowania prawa, poprawa relacji z rodziną naturalną, budzenie uczuć empatycznych, uczenie samodzielności w dorosłym życiu, w tym także aktywizacji zawodowej, usuwanie wad wymowy itp;
- dla rodziców dzieci umieszczonych w placówkach - przede wszystkim w zakresie wzmocnienia więzi pomiędzy rodzicami, a dzieckiem oraz motywowania rodziców do ustabilizowania własnej sytuacji i zmiany stylu życia umożliwiającej powrót dziecka do rodziny.

Placówki brały też udział w programach realizowanych przez inne podmioty m.in.. przez:

- Społeczną Wyższą Szkołę Przedsiębiorczości i Zarządzania – program „Wychowankowie domów dziecka – nowe szanse, lepsze jutro” przeznaczony dla starszych dzieci z placówek opiekuńczo-wychowawczych, który ma na celu wyrównywanie szans w znalezieniu zatrudnienia przez wychowanków, a tym samym przeciwdziałać bezrobociu;

- Fundację Robinson Cruzoe, która w ramach programu uczyła planowania dalszej edukacji i kariery zawodowej;
- Ośrodek Rodzin Zastępczych „Szansa” – program dotyczył podtrzymywania więzi z rodziną naturalną dziecka;
- Fundację Naturalnej Przyjaźni „Psie Serce” program dotyczył tworzenia relacji interpersonalnych, umiejętności „otwierania się” na innych oraz wyrażania uczuć.

Pracę wychowawców i opiekunek dziecięcych zatrudnionych w publicznych placówkach opiekuńczo – wychowawczych wspierali wolontariusze. W ramach wolontariatu 54 osoby współpracowały z placówkami systematycznie, a 87 okresowo. Ogółem w ciągu roku w placówkach przebywało rotacyjnie **1 061 wychowanków**. Na dzień 31.12.2006r. na miejsce oczekiwało 216 dzieci.

W ciągu roku MOPS nadzorował realizację zatwierdzonych planów działań w zakresie dochodzenia przez placówki do wymaganych standardów m.in. wyposażano placówki w odpowiedni sprzęt, meble in., adaptowano i modernizowano pomieszczenia, zatrudniono specjalistów (terapeutów, psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych i in.).

3. Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych

W roku 2006 **Zespół do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych** działający w ramach struktury organizacyjnej MOPS kontynuował realizację zadań Miasta w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, finansowanych ze środków PFRON.

W analizowanym okresie na zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wydatkowano kwotę **18 419 381 zł** tj. 98,87% limitu zaplanowanych środków. Po raz kolejny nastąpiło zatem znaczące zwiększenie kwoty przeznaczonej na te zadania w stosunku do lat poprzednich. Dla przypomnienia, kwoty te w latach ubiegłych przedstawiały się następująco:

▪ rok 2003	-	8 582 623 zł
▪ rok 2004	-	14 439 900 zł
▪ rok 2005	-	16 254 720 zł

Odnutowano także wzrost liczby składanych wniosków. W roku 2006 zarejestrowano 15 287 wniosków, tj. o 2 494 więcej niż w 2005 roku. Wysoki poziom wykorzystania środków PFRON osiągnięto mimo, iż informację o dodatkowej kwocie dla Łodzi na realizację zadań Prezes Zarządu PFRON przekazał Prezydentowi Miasta dopiero w końcu października 2006 r. W konsekwencji, limit środków na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych wzrósł o kwotę **2 160 400 zł**. Nie uległa przy tym zwiększeniu kwota zaplanowana na pokrycie kosztów obsługi zadania (**438 958 zł**), chociaż środki przekazane przez PFRON na ten cel, tj. 2,5% od kwoty wydatkowanej na realizację wzrosły do kwoty **460 485 zł**.

Trzeba zaznaczyć, że ogólna kwota przyznanych dofinansowań i zawartych umów (19 208 446 zł) przekroczyła kwotę rocznego limitu, ponieważ środki nie wykorzystane (w wyniku np. rezygnacji lub zmniejszenia kosztu realizacji umowy, a także ze względu na przypadki losowe) były natychmiast przyznawane kolejnym wnioskodawcom. Najczęściej rezygnacje dotyczyły turnusów rehabilitacyjnych. Odnutowano również rezygnacje z realizacji 17 zawartych umów o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych. Jako przyczynę odstąpienia od umowy podawano zwykle trudności ze znalezieniem wykonawcy lub brak środków na pokrycie 20% udziału własnego.

Ze świadczeń zrealizowanych przez Zespół w zakresie rehabilitacji społecznej, w różnych formach skorzystało ogółem **26 317** niepełnosprawnych mieszkańców Łodzi, w tym : dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych otrzymało **9 916** osób, dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego (dla osób indywidualnych, placówek i organizacji) oraz przedmiotów ortopedycznych – **11 951** osób, dofinansowanie do urządzeń służących do przełamywania barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się – **388** osób.

Dofinansowano również działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej, z których korzystało **276** osób.

Środki przeznaczono także na dofinansowanie imprez sportowo-turystyczno - rekreacyjnych, w których uczestniczyło **3 786** osób, głównie niepełnosprawnych i ich opiekunów.

III. Orzekanie o niepełnosprawności

W roku 2006 do Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności wpłynęło **14 169** wniosków o orzeczenie o stopniu niepełnosprawności tj. o 687 (5,09 %) więcej niż w roku 2005. Składy Orzekające na odbytych posiedzeniach wydały **11 540** orzeczeń o zaliczeniu (bądź nie zaliczeniu) pacjentów do jednego ze stopni niepełnosprawności.

Porównywalna do roku poprzedniego była natomiast liczba złożonych wniosków o orzeczenie niepełnosprawności u osób, które nie ukończyły 16-roku życia - wynosiła **1 75** (wydano **1 505** orzeczeń o niepełnosprawności). Zespół wydał również **6 610** legitymacji potwierdzających ustaloną niepełnosprawność.

IV. Współdziałanie MOPS z innymi podmiotami realizującymi zadania z zakresu pomocy społecznej

W 2006 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej **zlecił w drodze umowy** organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej, osobom prawnym i jednostkom organizacyjnym działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancji wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności w zakresie pomocy społecznej – **realizację zadań z zakresu pomocy społecznej.**

W 2006 r. MOPS powierzył **55** podmiotom niepublicznym realizację następujących zadań:

Opieka nad rodziną i dzieckiem -

1. prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych) ,
2. prowadzenie ośrodków adopcyjno-opiekuńczych i Banku Danych o dzieciach oczekujących na przysposobienie i kandydatach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej oraz o rodzinach zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka,
3. prowadzenie Pododdziału Preadopcyjnego,
4. prowadzenie mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo - wychowawczych,
5. prowadzenie jednostek specjalistycznego poradnictwa,
6. prowadzenie domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,

7. tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną,
8. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym realizacja programów osłonowych

Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku, leków oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym -

9. zapewnienie miejsc noclegowych w schroniskach i noclegowniach,
10. prowadzenie punktu pomocy charytatywnej,
11. realizacja programu „Autobus dla bezdomnych i potrzebujących”,
12. podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym realizacja programów osłonowych,

Organizowanie i świadczenie opieki osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub inne przyczyny, nie mogą samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu -

13. prowadzenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych,
14. prowadzenie mieszkań chronionych,
15. prowadzenie środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
16. prowadzenie domów pomocy społecznej,
17. prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy,
18. prowadzenie domu dziennego pobytu,
19. uruchomienie i prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy,

Realizacja Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w zakresie ograniczenia zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych używaniem alkoholu, przemocą domową i innymi czynnikami niszczącymi życie rodzinne i społeczne -

20. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli,
21. prowadzenie Banku Żywności, jadłodajni i kuchni społecznych,
22. realizacja programów aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego,
23. podjęcie działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar sprawców przemocy (apteki komunalne).

Ad.1. Prowadzenie **placówek opiekuńczo-wychowawczych** (wsparcia dziennego, socjalizacyjnych, rodzinnych).

W 2006 r. MOPS zawarł umowy na prowadzenie:

- **45 placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży**, tj. 21 ognisk wychowawczych, 22 świetlice (środowiskowych, socjoterapeutycznych, terapeutycznych, profilaktycznych, integracyjnych), klubu oraz Stacji Opieki Środowiskowej. Placówki te prowadziło 21 podmiotów m.in. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Fundacja Pomocy Rodzinie „Opoka”, Międzynarodowe Stowarzyszenie Pomocy „Słyszę Serce” i inne. Uczestnikom zapewniono pomoc w rozwiązywaniu problemów szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych i osobistych, pomoc w nauce, zajęcia socjoterapeutyczne, korekcyjne i kompensujące, organizację czasu wolnego i dożywianie. W ciągu roku z placówek tych, przewidzianych na ogólną liczbę **1 897** miejsc korzystało **3 023** dzieci;
- **1 placówki opiekuńczo-wychowawczej socjalizacyjnej** (Dom Dziecka „Ochronka Bałucka”) prowadzonej przez Zgromadzenie Córek Maryi Wspomożycieli Sióstr Salezjanek (**17** miejsc), zabezpieczającej całodobową opiekę nad dziećmi, nadzór

pedagogiczny, kształcenie i wyrównywanie opóźnień szkolnych (przebywało 20 dzieci);

- **3 rodzinnych domów dziecka (20 miejsc)**, w których przebywało **22** dzieci.

Ad. 2. Prowadzenie **Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych i Banku Danych**

Ośrodki Adopcyjno - Opiekuńcze prowadziły działalność diagnostyczno-konsultacyjną, m.in. w zakresie pozyskiwania, szkolenia i kwalifikowania osób zgłaszających gotowość prowadzenia rodzinnej opieki zastępczej, szkolenia i wspierania psychologiczno-pedagogicznego osób prowadzących rodzinną opiekę zastępczą oraz rodziców naturalnych dzieci umieszczonych w rodzinnych formach opieki zastępczej i placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tak jak w latach poprzednich w 2006 r. MOPS powierzył ww. zadanie 3 podmiotom: Centrum Służby Rodzinie prowadzącemu Archidiecezjalny Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy, Oddziałowi Terenowemu Towarzystwa Rozwijania Aktywności Dzieci “SZANSA”, w ramach którego działał Ośrodek Rodzin Zastępczych oraz Oddziałowi Regionalnemu Towarzystwa Przyjaciół Dzieci.

W minionym roku Ośrodki zarejestrowały **91 nowych rodzin** oraz przeszkoliły **150** kandydatów – 92 na rodziny adopcyjne i 58 na rodziny zastępcze. W rodzinach umieszczono łącznie **238** dzieci, w tym: 69 trafiło do rodzin pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, 43 do rodzin zastępczych, 125 do rodzin adopcyjnych, 1 do placówki rodzinnej.

W 2006 r. do **Wojewódzkiego Banku Danych** (gromadzącego informacje o rodzinach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, zgłaszających gotowość przysposobienia dziecka oraz informacje o dzieciach oczekujących na przysposobienie z 6 Ośrodków Adopcyjno-Opiekuńczych z terenu województwa łódzkiego), funkcjonującego przy Ośrodku Adopcyjno-Opiekuńczym Towarzystwa Przyjaciół Dzieci zgłoszono **179** dzieci zakwalifikowanych do przysposobienia. Dla 110 dzieci Bank znalazł rodzinę we własnym zakresie, dla 10 dzieci znaleziono rodzinę w kraju, dla 20 za granicą.

Ad. 3. Prowadzenie **Pododdziału Preadopcyjnego**

W 2006 roku kontynuowano współpracę z II Szpitalem Miejskim im.L.Rydygiera w Łodzi w zakresie prowadzenia **Pododdziału Preadopcyjnego**. Między innymi w ten sposób MOPS podejmował próbę rozwiązania problemu „dzieci niechcianych” – porzuconych lub pozostawionych przez matki w szpitalu, bezpośrednio po porodzie. Poddziałal poza warunkami bytowymi zabezpieczał dzieciom kompleksową opiekę medyczną, ściśle współpracował z ośrodkami adopcyjno - opiekuńczymi, z rodzinami naturalnymi, zastępczymi i adopcyjnymi oraz instytucjami zajmującymi się opieką nad dzieckiem i rodziną. W ciągu roku w Pododdziale przebywało **80** dzieci. Decyzją Sądu Rodzinnego 39 noworodków zostało przekazanych do rodzin adopcyjnych, 22 zostało umieszczonych w rodzinach zastępczych, 3 dzieci otrzymało skierowanie do Domu Dziecka dla Małych Dzieci w Łodzi, 6 powróciło do rodziny naturalnej, a 10 noworodków pozostało na Oddziale.

Ad. 4. Prowadzenie **mieszkań chronionych dla byłych wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych**

Fundacja im. Joanny Bednarczyk prowadziła na zlecenie MOPS mieszkanie chronione dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego. Mieszkanie o powierzchni 50 m kw. znajduje się na pierwszym piętrze bloku mieszkalnego przy Al.Unii, składa się z dwóch pokoi, kuchni i przedpokoju, jest

w pełni wyposażone w meble i sprzęt gospodarstwa domowego. Przewidziane jest na przyjęcie 4 pełnoletnich wychowanek łódzkich domów dziecka, które w oczekiwaniu na własny lokal przygotowują się do samodzielnego życia. Wychowanki otrzymały wsparcie w integracji ze środowiskiem, a także pomoc i wsparcie psychologiczne, pedagogiczne oraz socjalne. W 2006 r. z tej formy pomocy skorzystało ogółem **5** dziewcząt.

Ad.5. Prowadzenie **jednostek specjalistycznego poradnictwa**

W 2006 r. MOPS powierzył ww. zadanie 7 Podmiotom: Stowarzyszeniu Promocji Zdrowia i Psychoterapii, Centrum Służby Rodzinie, Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Towarzystwu Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa”, Polskiemu Towarzystwu Zapobiegania Narkomanii, Stacji Opieki Środowiskowej Konwentu Bonifratrów oraz Fundacji Pomocy Rodzinie „Opoka”, które udzielały wsparcia rodzinom w kryzysie, udzielały porad psychologicznych, prawnych, rodzinnych, prowadziły terapię rodzinną, psychoedukację, program edukacyjno-terapeutyczny.

Z pomocy skorzystało łącznie **13 571** osób.

Ad.6. Prowadzenie **domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży**

Prowadzenie **Domu Samotnej Matki** im. Stanisławy Leszczyńskiej powierzono Centrum Służby Rodzinie. Do Domu przyjmowane były na pobyt czasowy kobiety w ciąży, matki (sporadycznie również ojcowie) z małymi dziećmi. Przebywające tam osoby miały zapewnione miejsce pobytu, wyżywienie, stałą opiekę duchową i medyczną, przygotowanie do pracy zawodowej i samodzielnego życia w środowisku.

W 2006 r. z pomocy placówki skorzystało łącznie **169** osób.

Ad. 7. Tworzenie **gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną**

Podjęto działania zmierzające do opracowania gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Zadanie to powierzono Fundacji Pomocy Rodzinie „Opoka”. W 2006 r. opracowany został projekt tego programu.

Program ma na celu określenie uwarunkowań, zasobów, potrzeb i kierunków działań niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania całości systemu, zgodnie z obowiązującymi wymogami. Program jest spójny z kierunkami działań przyjętymi w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w mieście Łodzi, przewidzianej do roku 2010. Będzie stanowił podstawę do podejmowania długofalowych (w perspektywie minimum 4 - letniej), zintegrowanych działań rozwojowych w sferze opieki nad rodziną i dzieckiem oraz wdrażania rozwiązań w postaci lokalnych programów operacyjnych.

Program zawiera:

- uregulowania prawne związane z opieką nad rodziną i dzieckiem,
- diagnozę społeczną sytuacji rodzin i dzieci w Łodzi,
- wyznacza kierunek działań oraz założenia programowe realizowanych przez Miasto w obszarze profilaktyki oraz opieki nad rodziną i dzieckiem.

Wszystkie dotychczasowe działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi są spójne z założeniami zawartymi w Programie.

Dokument ten, pozwoli zaplanować działania władz Miasta w zakresie profilaktyki, w taki sposób, aby przeciwdziałać i rozwiązywać najistotniejsze problemy przy współdziałaniu zarówno instytucji publicznych jak i organizacji pozarządowych.

Ad. 8. Podejmowanie innych **działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym realizacja programów osłonowych**

W 2006 r. we współpracy z MOPS 2 podmioty realizowały programy osłonowe:

- Centrum Służby Rodzinie zorganizowało kolejne, XIII Łódzkie Dni Rodziny, podczas których odbyły się cykle warsztatów, spotkań, szkoleń oraz konferencje promujące rodzinę jako naturalne środowisko rozwoju człowieka;
- Caritas Archidiecezji Łódzkiej zrealizował program pn. Punkt wsparcia „Przystanek 13” dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty.

Ad. 9. Zapewnienie **miejsc noclegowych w schroniskach i noclegowniach**

W 2006 r. MOPS kontynuował realizację ww. zadania we współpracy z Towarzystwem Pomocy im. Św. Brata Alberta, które prowadziło na terenie Łodzi 3 **schroniska dla osób bezdomnych** - 2 dla mężczyzn (164 miejsca) i 1 dla kobiet z dziećmi (42 miejsca), **noclegownię dla mężczyzn (120 miejsc)** oraz **Mieszkania Readaptacyjne** dla mężczyzn (6 miejsc).

W 2006 r. ze schronisk skorzystało 661 osób, w tym 527 mężczyzn, 134 kobiety i dzieci, z noclegowni 389 mężczyzn, zaś z mieszkań readaptacyjnych 11 mężczyzn.

Wszystkie schroniska Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta, obok możliwości czasowego zamieszkania zapewniały: całodzienne wyżywienie, możliwość kąpieli, prania i zmiany odzieży, uzupełnienia brakującej garderoby, poradnictwo prawne, poradnictwo socjalne (pomoc w załatwianiu spraw urzędowych - wyrobieniu dowodu tożsamości, złożeniu wniosku dot. przydziału lokalu socjalnego, złożeniu dokumentów dot. przyznania świadczenia rentowego lub emerytalnego itp.), bezpłatne wykonanie fotografii do dokumentów tożsamości, możliwość tymczasowego zameldowania, pomoc psychoterapeutyczną, opiekę lekarską i pielęgniarską.

We współpracy z Wydziałem Zdrowia Publicznego UMŁ podopieczni Schronisk objęci byli badaniami profilaktycznymi w zakresie wczesnego wykrywania chorób płuc (RTG wykonano u 92 osób), badaniami spirometrycznymi (149 osób), 96 osobom oznaczono poziom cholesterolu i ustalono kierunki leczenia. Kontynuowano także współpracę z aptekami w celu pozyskiwania lekarstw i środków opatrunkowych.

We wszystkich schroniskach realizowane były także *indywidualne programy wychodzenia z bezdomności* zapewniające osobie bezdomnej wsparcie w procesie wychodzenia z bezdomności. Przystąpienie do uczestnictwa w programie umożliwiała osobie bezdomnej korzystanie ze świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego na zasadach określonych w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym. Program był koordynowany przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce pobytu osoby bezdomnej. Objęto nim 107 osób.

Mieszkania Readaptacyjne przeznaczone były dla osób, które zakończyły podstawowy program pomocy osobie bezdomnej w schroniskach i oczekiwały na mieszkanie z zasobów gminy, a dalszy ich pobyt w schronisku skutkowałby opóźnieniem procesu usamodzielnienia.

Ad. 10. Prowadzenie **punktu pomocy charytatywnej**

Realizację zadania podobnie jak w latach poprzednich MOPS powierzył Caritas Archidiecezji Łódzkiej. Osoby znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej korzystały m.in.: z paczek żywnościowych, środków czystości, odzieży, dofinansowania recept, sprzętu rehabilitacyjnego.

W 2006 r. Punkt Pomocy Charytatywnej objął pomocą 9 336 osób.

Ad. 11. Realizacja programu ***Autobus dla bezdomnych i potrzebujących***

Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta przy współdziałaniu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, w okresie jesienno-zimowym realizowało program osłonowy pod nazwą ***Autobus dla bezdomnych i potrzebujących***.

Założeniem programu było doraźne zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych osobom bezdomnym (zapewnienie posiłku, ciepłej odzieży, leków, podstawowych medykamentów), zmotywowanie bezdomnych do zmiany sposobu życia i podjęcia próby wyjścia z bezdomności, zminimalizowanie zagrożenia zamarznięcia oraz zmniejszenie liczby osób bezdomnych pozostających bez schronienia.

Autobus kursował w okresie od 01 grudnia 2006 r. do 15 marca 2007 r. w godzinach od 22⁰⁰ do 4⁰⁰

Trasę Autobusu wyznaczono z siedziby Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn przy ul. Szczytowej 11 z postojami w miejscach gromadzenia się osób bezdomnych tj. w okolicach dworców kolejowych: Łódź – Fabryczna, Łódź – Żabieniec, Łódź – Kaliska. Osoby deklarujące chęć skorzystania ze schronienia dowożone były do noclegowni przy ul. Gałczyńskiego 7 (kobiety) i przy ul. Spokojnej 10/12 (mężczyźni), gdzie kończyła się trasa Autobusu.

Autobus wyposażony był w termosy z zupą i herbatą, chleb, dżem, koce, odzież, leki (przeciwbólne, przeciwprzeziębieniowe, witaminę C) oraz środki opatrunkowe. Podczas realizacji programu wydano **24 654** gorące posiłki, **957** osób odwieziono do łódzkich noclegowni. Autobus obsługiwali wolontariusze rekrutujący się z mieszkańców Schroniska przy ul. Szczytowej 11 oraz opiekun – sanitariusz.

Ad. 12. Podejmowanie innych działań wynikających z rozeznaczonych potrzeb, w tym realizacja programów osłonowych

W 2006 r. zlecono:

- Fundacji Bank Żywności realizację Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej 2006” – PEAD”;
- Ogólnopolskiemu Porozumieniu Organizacji Bezrobotnych wydawanie ciepłych posiłków i suchego prowiantu dla bezrobotnych osób bezdomnych.

Ad. 13. Prowadzenie **usług opiekuńczych**, w tym specjalistycznych

Bezpośrednimi realizatorami usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania podopiecznych pomocy społecznej (niepełnosprawnych z powodu wieku lub choroby) było 6 podmiotów: Polski Komitet Pomocy Społecznej, Polski Czerwony Krzyż, Agencja Usługowo-Opiekuńcza „Serce”, Agencja Usługowo-Opiekuńcza „Pomocna Dłoń”, Zbór Kościoła Chrześcijan Baptystów, prowadzący Stację Opieki BETEL oraz Konwent Bonifratrów. Z usług, polegających głównie na świadczeniu pomocy w prowadzeniu gospodarstwa domowego (przygotowywaniu lub dostarczaniu posiłków, dokonywaniu niezbędnych zakupów, prostym sprzątnięciu itp.) oraz wykonywaniu zabiegów higieniczno-pielegnacyjnych, skorzystało **4 360** osób (wykonano 1 379 714 godzin usługowych).

Ad.14. Prowadzenie **mieszkań chronionych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**

Realizację zadania powierzono Towarzystwu Przyjaciół Niepełnosprawnych prowadzącemu **Mieszkania Chronione (40 miejsc)** w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym „Zacisze” w Jedliczach.

Głównym celem funkcjonowania Mieszkań było zapewnienie opieki osobom chorym psychicznie, które zakończyły hospitalizację, nie były jednak w stanie samodzielnie funkcjonować w środowisku. Osoby przebywające w Mieszkaniach uczestniczyły

w programach w zakresie readaptacji i rehabilitacji psychospołecznej, miały zabezpieczone potrzeby socjalno-bytowe, organizację czasu wolnego i usprawnianie ruchowe.
W 2006 r. W mieszkaniach przebywały rotacyjnie **74** osoby.

Ad. 15. Prowadzenie **środowiskowych domów samopomocy**

Zadanie prowadzenia **Środowiskowych Domów Samopomocy** zlecono Towarzystwu Przyjaciół Niepełnosprawnych, Łódzkiemu Towarzystwu Alzheimerowskiemu, Krajowemu Towarzystwu Autyzmu Oddział w Łodzi, Polskiemu Stowarzyszeniu na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Łodzi oraz Stowarzyszeniu Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „*POMOST*”. Łączna liczba miejsc w ŚDS wynosiła **257**.

Zadaniem Domów było zapewnienie podopiecznym opieki medycznej, obejmującej zwłaszcza konsultacje i okresowe oceny stanu zdrowia psychicznego, psychoterapię, prowadzenie różnych form terapii i zajęć integracyjnych mających na celu poprawę stanu zdrowia, podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, prowadzenie zajęć edukacyjnych oraz udzielanie pomocy psychologicznej, pomocy w organizacji grup wsparcia oraz klubów samopomocowych dla rodzin.

W 2006 r. z pomocy placówek skorzystało łącznie **335** osób .

Ad. 16. Prowadzenie **domów pomocy społecznej**.

W 2006 r. MOPS powierzył prowadzenie **domów pomocy społecznej** 7 podmiotom: Fundacji im. Brata Alberta w Krakowie Oddział w Łodzi, Stowarzyszeniu Pomocy Osieroconym Dzieciom Specjalnej Troski, Towarzystwu Przyjaciół “Domu na Osiedlu”, Zgromadzeniu Sióstr Służebniczek NMP im. E. Bojanowskiego, Wojciechowi Pawlakowi - Dom Pomocy Społecznej „Ustronie” w Grotnikach Ustroniu, Agencji Usługowo-Opiekuńczej „Serce” oraz Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu im. M.Kopernika.

Realizatorzy zadania wspomagali lokalny system stacjonarnej pomocy społecznej poprzez zabezpieczenie całodobowej opieki nad osobami przewlekle psychicznie chorymi, dziećmi i młodzieżą niepełnosprawną intelektualnie i przewlekle chorymi somatycznie.

Ogółem, w ramach planowanych **520** miejsc, w placówkach tych przebywały **664** osoby.

Ad. 17 Prowadzenie **Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy**

Prowadzenie Biura Pośrednictwa Pracy dla Wolontariuszy zlecono Regionalnemu Centrum Wolontariatu. Biuro zajmowało się rekrutacją i szkoleniem wolontariuszy, koordynacją i monitorowaniem pracy wolontariuszy w instytucjach pomocy społecznej i organizacjach pozarządowych, prowadzeniem komputerowej bazy danych o wolontariuszach, instytucjach, organizacjach zajmujących się świadczeniem pomocy osobom potrzebującym.

W 2006 r. z pośrednictwa Biura skorzystały **1 564** osoby.

Ad. 18. Prowadzenie **Domu Dziennego Pobytu**

Dom Dziennego Pobytu prowadzony przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej zapewniał osobom starszym, samotnym, obłożnie chorym oraz niezaradnym życiowo pomoc w formie ciepłego posiłku, opieki pielęgniarstwa, lekarstw, odzieży, umożliwiał uczestnictwo w zajęciach rekreacyjno-edukacyjnych (czytanie książek, rozwiązywanie krzyżówek, gry, oglądanie filmów, dyskusje, spacer), pomoc w sprawach osobistych, rodzinnych, urzędowych i mieszkaniowych,

W 2006 r. z Domu Dziennego Pobytu skorzystało **98** osób.

Ad. 19. Uruchomienie i prowadzenie **specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.**

W grudniu 2006 r. Stowarzyszenie Promocji Zdrowia i Psychoterapii wygrało konkurs ofert na prowadzenie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Celem ośrodka jest ochrona osób narażonych na przemoc poprzez zapewnienie im: tymczasowego miejsca pobytu, podjęcie działań terapeutycznych prowadzących w konsekwencji do wzmocnienia stanu emocjonalnego ofiar przemocy i nauczania ich umiejętności radzenia sobie w sytuacjach zagrażających życiu i zdrowiu.

Z pomocy Ośrodka skorzystało **16** osób.

Ad. 20. Prowadzenie **ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli**

W 2006 r. MOPS współpracował w realizacji zadania dotyczącego organizowania i prowadzenia **ośrodków interwencji kryzysowej i hosteli** z 3 Podmiotami: Stowarzyszeniem Promocji Zdrowia i Psychoterapii, Stowarzyszeniem Samopomocowym „ABAKUS” i Stowarzyszeniem MONAR.

Podmioty te prowadziły 3 hostele: Hostel dla Matek z Dziećmi Chroniącymi się Przed Przemocą, Hostel dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu i środków psychoaktywnych i Hostel Readaptacyjny dla absolwentów programów leczenia w ośrodkach rehabilitacyjnych uzależnionych od środków psychoaktywnych (łączna planowana liczba miejsc hostelowych wynosiła **77**, skorzystało **307** osób).

Ad. 21 Prowadzenie **Banku Żywności, jadalajni i Kuchni Społecznej**

- Prowadzenie **Banku Żywności** MOPS powierzył 2 podmiotom: Fundacji Bank Żywności i Stowarzyszeniu na Rzecz Wyrównywania Poziomu Życia Osób i Rodzin „Amelia”. Zadaniem tych podmiotów było pozyskiwanie żywności od firm sektora prywatnego i przekazywanie jej organizacjom pozarządowym, instytucjom zajmującym się pomocą osobom uzależnionym od alkoholu i ich rodzinom oraz organizującym dożywianie, a także osobom indywidualnym. W 2006 roku pozyskano i wydano **1 126 930 kg.** żywności.
- W roku 2006 posiłki dla najuboższych mieszkańców wydawało **5 jadalajni**, prowadzonych przez Caritas Archidiecezji Łódzkiej, Centrum Służby Rodzinie, Konwent Bonifratrów, Polski Komitet Pomocy Społecznej i Stowarzyszenie „Dla Człowieka”, w których łącznie wydano **321 480** posiłków dla **1 753** osób.

Ad. 22 Realizacja **programów aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej** dla osób uzależnionych, bezrobotnych po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego oraz programów integracji społecznej osób uzależnionych

Programy z zakresu **aktywizacji zawodowej i reintegracji społecznej osób uzależnionych** realizowały 4 Podmioty: Fundacja „Uwolnienie”, Stowarzyszenie bezrobotnych i osób działających na rzecz bezrobotnych „WSZYSCY RAZEM – IN CORPORE” i Caritas Archidiecezji Łódzkiej. Programy polegały głównie na prowadzeniu zajęć motywacyjno-edukacyjnych, motywacyjno-terapeutycznych. Uczestniczyło w nich **527** osób.

Ad. 23. podjęcie działań wspierających dla osób uzależnionych i ich rodzin, ofiar sprawców przemocy (**apteki komunalne**)

W roku 2006 kontynuowano realizację programu **Apteka Komunalna**. Program polegał na udzielaniu osobom najuboższym pomocy w formie dofinansowania do zakupu leków i innych medykamentów określonych w wykazie sporządzonym przez Wydział Zdrowia Publicznego UMŁ. Celem programu była poprawa skuteczności leczenia, a także

spowodowanie podjęcia leczenia przez osoby najslabsze ekonomicznie, zaniechanego z powodu braku środków na realizację recept.

W 2006r. do programu przystąpiło **5** aptek (po jednej w każdej dzielnicy) wybranych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w drodze przetargu. Z pomocy na ten cel finansowanej ze środków Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów alkoholowych korzystało **2 836** osób.

V. Kontrole i nadzór merytoryczny

1. Kontrole wewnętrzne

Nadzór nad sposobem realizacji zadań wykonywanych przez MOPS, jednostki mu podległe i nadzorowane oraz podmioty, z którymi zawarte zostały umowy na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej sprawował **Zespół ds. Kontroli Wewnętrznej**.

W roku 2006 Zespół przeprowadził ogółem **21** kontroli, w tym 13 w jednostkach organizacyjnych lub podległych MOPS (5 kontroli przeprowadzono w domach pomocy społecznej, 4 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i 4 w Filiach dzielnicowych MOPS) oraz 8 w organizacjach pozarządowych realizujących zadania na zlecenie MOPS.

W jednostkach organizacyjnych lub podległych MOPS kontrole koncentrowały się głównie na zagadnieniach finansowo-księgowych, natomiast w organizacjach pozarządowych przedmiotem kontroli było wykonywanie zadań przewidzianych umowami oraz gospodarowanie środkami publicznymi.

Uwagi kontroli dotyczyły głównie uchybień wynikających z nieprzestrzegania ustawy o rachunkowości. Wszystkie wydane zalecenia pokontrolne zostały wykonane.

Nadzór sprawowany był również przez inne Oddziały MOPS – w zakresie spraw im podległych.

I tak:

- Pracownicy **Oddziału Pomocy Rodzinie i Dziecku** w ramach sprawowanego nadzoru przeprowadzili ogółem **37** wizytacji, w tym 31 w całodobowych publicznych placówkach opiekuńczo-wychowawczych, 4 w placówkach niepublicznych (rodzinnych domach dziecka) oraz 2 w Pododdziale Preadopcyjnym. W czasie wizytacji sprawdzono prowadzoną dokumentację pod kątem jej zgodności z obowiązującymi przepisami, omówiono bieżące problemy związane z funkcjonowaniem placówek, sprawdzono zasadności zgłaszanych skarg, warunki socjalno-bytowe wychowanków, kwalifikacje zatrudnionej kadry itp. W trakcie wizytacji nie stwierdzono istotnych uchybień. Wydane zalecenia dotyczyły głównie uzupełnienia prowadzonej dokumentacji dzieci oraz zwiększenia aktywności w podejmowaniu działań na rzecz powrotu dzieci do rodzin naturalnych.
- Pracownicy **Oddziału Koordynacji i Nadzoru** przeprowadzili kontrole **4** podmiotów (organizacji pozarządowych) realizujących na zlecenie MOPS zadania z zakresu pomocy społecznej, takie jak:
  - prowadzenie programu aktywizacji zawodowej osób uzależnionych, bezrobotnych, po zakończeniu programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego (2 organizacje),
  - organizowanie i prowadzenie Banku Żywności,
  - organizowanie i prowadzenie ośrodka interwencji.

Oceniano zgodność działalności z zakresem określonym w zawartej umowie.

Przeprowadzono również kontrole w **2** Filiach MOPS dotyczące sposobu realizacji pomocy w formie posiłków spożywanych przez dzieci w placówkach, w których realizują obowiązek szkolny. Wyniki kontroli zostały wykorzystane przy

opracowywaniu jednolitych procedur w zakresie przekazywania i rozliczania środków na dożywanie między MOPS i podmiotami realizującymi pomoc.

- Pracownicy **Zespołu do Spraw Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych** przeprowadzili **237** wizji lokalnych: 98 wstępnych oraz 139 wizji kontrolnych. Wizje wstępne miały na celu sprawdzenie wiarygodności danych zawartych we wnioskach o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych oraz uzgodnienie zakresu prac przed przygotowaniem stosownej umowy. Wizje kontrolne dotyczyły realizacji umów o dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych i umów o dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego. W wielu przypadkach, ich rezultatem było zweryfikowanie i obniżenie wartości umowy, a tym samym urealnienie kwoty dofinansowania.

2. Kontrole zewnętrzne

W roku 2006 MOPS kontrolowany był przez:

- Biuro Audytu Wewnętrznego, Kontroli i Skarg Urzędu Miasta Łodzi w zakresie realizacji ofert na dotacje w roku 2006 dla organizacji pozarządowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy domowej;
- Biuro Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w Warszawie w zakresie wykorzystania w 2005 r. środków PRFON przekazanych wg. algorytmu na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych;
- Najwyższą Izbę Kontroli – w zakresie wykonywania przez gminę zadań wynikających z ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz o zaliczce alimentacyjnej;
- Archiwum Państwowe – kontrola archiwum zakładowego;
- Wydział Zarządzania Funduszami Europejskimi Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w zakresie realizacji zadań wynikających z Kontraktu Wojewódzkiego. Ogółem przeprowadzono 10 kontroli - 6 domach pomocy społecznej i 4 domach dziecka.
- Urząd Kontroli Skarbowej w zakresie celowości i zgodności z prawem gospodarowania środkami publicznymi za rok 2004.

VI. Najistotniejsze działania podjęte w 2006 roku

1. Działania w zakresie funkcjonowania MOPS i jednostek nadzorowanych

1.1 Pomoc środowiskowa

- Pozyskano środki i **dokonano zakupu licencji** na użytkowanie oprogramowania **SEPI** (Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej). Wszczęta została również procedura związana z kupnem sprzętu komputerowego do obsługi systemu. System umożliwi wymianę i scalanie danych osobowych dotyczących podopiecznych - na poziomie MOPS i Filii oraz wymianę danych między MOPS i PUP.
- **Zakończono wdrażanie** Systemu Informatycznego **POMOST** – wszystkie formy pomocy realizowane są w systemie od chwili złożenia wniosku o udzielenie pomocy po emisję list wypłacanych świadczeń.

- Opracowano zasady i ogłoszono **Konkurs na prowadzenie Hostelu dla dzieci znajdujących się w sytuacji kryzysowej przy placówce opiekuńczo-wychowawczej wsparcia dziennego**. W założeniu Hostel dysponować będzie 4-8 miejscami stacjonarnym (rotacyjnymi) przewidzianymi dla dzieci całkowicie lub częściowo pozbawionych opieki rodziców.
- Pracownicy Filii MOPS uczestniczyli w pracach **Grupy roboczej ds. łódzkiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Zespołu ds. opracowania gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie** oraz w realizacji projektu **Praca i godne życie kobiet ofiar przemocy**.
- W ramach programu **Ośrodek Pomocy Społecznej jako Centrum Aktywności Lokalnej (CAL)** utworzono:
  - z inicjatywy mieszkańców **Klub AA** (15 osób raz w tygodniu w uczestniczyło w spotkaniach),
  - **grupę młodzieży zainteresowanej sztuką walk wschodu** – karate. Zajęcia, w których uczestniczyło 18 osób prowadzone były nieodpłatnie przez zawodnika Łódzkiego Ośrodka Ju Jitsu (raz w tygodniu);
- **Centrum Pomocy Niematerialnej dla Bezrobotnych** (Filia MOPS Łódź-Bałuty) **uczestniczyło w realizacji programu unijnego Leonardo da Vinci** – projekcie INVITE, koordynowanym w Polsce przez Instytut Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego, którego inicjatorem był Uniwersytet w Magdeburgu. Program zakończył się w czerwcu 2006 r. Efektem 3-letniego uczestnictwa Centrum w programie był współudział w redakcji podręcznika „Metoda biograficzna w doradztwie zawodowym i pracy socjalnej” wydanego przez Łódzkie Towarzystwo Naukowe.
- Opracowano **3 Projekty** współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego:
  - **Szkolenie pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej** – celem projektu było podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych i umiejętności pracowników socjalnych działających na rzecz grup szczególnego ryzyka (bezrobotnych, bezdomnych, uzależnionych i in.). W trakcie projektu zrealizowano cykl szkoleń dla pracowników, które przyczyniły się do wzmocnienia efektywności ich funkcjonowania MOPS, poprzez zdobycie umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz zjawiskiem wypalenia zawodowego. Szkolenie ukończyło 280 pracowników;
  - **Badanie efektywności stosowania kontraktu socjalnego jako instrumentu integracji społecznej** – projekt polegał na przeprowadzeniu badań mających na celu rozpoznanie czynników i barier instytucjonalnych ograniczających efektywność stosowania kontraktu socjalnego przez pracowników MOPS. W ramach projektu przeprowadzana była ankieta na wyczerpującej próbie pracowników socjalnych (ok. 300), którzy zawarli kontrakty z osobami z grup szczególnego ryzyka. Badanie było prowadzone przy współpracy z Instytutem Socjologii Uniwersytetu Łódzkiego.;
  - **Kontrakt socjalny – szkolenie pracowników MOPS w Łodzi** – projekt obejmuje działania skierowane do 200 pracowników socjalnych zatrudnionych w Filiach MOPS i placówkach opiekuńczo-wychowawczych, pracujących z grupami szczególnego ryzyka. Celem projektu jest podniesienie umiejętności zawodowych w zakresie stosowania w pracy socjalnej narzędzia *kontrakt socjalny*. Okres realizacji i wdrażania projektu przewidziano na styczeń – lipiec .2007r.

- **Pracownicy socjalni uczestniczyli w warsztatach i szkoleniach** zorganizowanych przez podmioty zewnętrzne, m.in. przez:
  - Regionalne Centrum Polityki Społecznej („Profilaktyka wypalenia zawodowego”, „Prewencja zachowań samobójczych”, „Międzygeneracyjne dziedziczenie nierówności społecznych” , „Kontrakt w pomocy społecznej i pracy socjalnej” i in.),
  - Centrum Służby Rodzinie („Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, Współpraca z Policją w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie” „Prawne aspekty rodzicielstwa zastępczego i adopcyjnego”, ”Reformy systemu integracji społecznej oraz służb społecznych” i in.),
  - Łódzkie Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny („Szczęśliwy powrót”, Aby chciało się chcieć – co komu warto, jak ważne jest poczucie własnej wartości, rodzina pochodzenia jako wartość w okresie kryzysu tożsamości”),
  - Fundację „Uwolnienie” („Profilaktyka wypalenia zawodowego”, „Problematyka uzależnienia od alkoholu”).

- Przy współpracy z Biurem Partnerstwa i Funduszy Urzędu Miasta Łodzi **pracownicy Filii uczestniczyli w procesie przyznawania stypendiów unijnych** (realizacja projektu stypendialnego dla studentów „Nowa szansa dla Żaka II” w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne (przyjmowano wnioski i brano udział w pracach komisji przyznającej prawo do stypendium). Przyjęto 183 wnioski. Stypendia na rok akademicki 2006/2007 otrzymało 100 studentów.

- Podpisano z 4 rodzinami **umowy na prowadzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych rodzin zastępczych**, w których przebywało 19 dzieci oraz 2 umowy na prowadzenie zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem specjalistycznych rodzin zastępczych, w których przebywało 3 dzieci.

- Utworzono **189 nowych rodzin zastępczych** spokrewnionych i niespokrewnionych z dzieckiem, w których umieszczonych zostało **233** podopiecznych.

- **Umieszczono 112 dzieci w rodzinach adopcyjnych.**

- Poprzez udzielanie wsparcia i pracę z rodziną naturalną umożliwiono **powrót 149 dzieciom** przebywającym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, rodzinach zastępczych i Poddziale Preadopcyjnym **do domu rodzinnego.**

- Uruchomiono (w grudniu 2006r.) pierwszą w Łodzi, funkcjonującą poza terenem placówki opiekuńczo-wychowawczej **grupę usamodzielniającą dla 12 wychowanków** Domu Dziecka nr 4 ul. Marysińska 100. Grupa usamodzielniająca stanowi formę organizacyjną placówki przeznaczoną dla dzieci starszych. Grupa ta zajmuje mieszkanie o powierzchni 113 m², usytuowane w kamienicy mieszczącej przy ul. Wólczańskiej 251. Mieszkanie jest w pełni wyposażone w meble oraz sprzęty i urządzenia AGD. Wychowankowie pod nadzorem 5 wychowawców dokonują zakupów, przyrządzają posiłki oraz dbają o utrzymanie porządku. Rodzinna atmosfera oraz warunki zbliżone do domu rodzinnego bardzo pozytywnie wpływały na proces wychowawczy

- Z inicjatywy Prezydenta Miasta Łodzi Pana Jerzego Kropiwnickiego Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej współtworzył i współrealizował **Zintegrowany Program Zapobiegający Porzucaniu Dzieci „Mamo ! Nie porzucaj mnie”**. W ramach programu na terenie II Szpitala Miejskiego im. L. Rydygiera w Łodzi ul. Sterlinga 13 uruchomione zostało **„Okno Nadziei”**. Celem Programu było również eliminowanie negatywnych zjawisk dotyczących porzucania noworodków, poprzez:
  - działania edukacyjne skierowane do mieszkańców Łodzi w ramach kampanii informacyjnej,
  - edukację młodzieży szkół ponadgimnazjalnych w ramach programów edukacyjnych,
  - umożliwienie uzyskania informacji na temat prawnych konsekwencji podejmowanych przez matkę decyzji o porzuceniu dziecka,
  - form pomocy matkom poprzez uruchomienie bezpłatnej infolinii pod nazwą „Telefon Nadziei”,
  - plakaty, foldery, prowadzenie strony internetowej, kampanię promocyjną w telewizjach regionalnych oraz innych mediach.

1.2 Pomoc stacjonarna

- Rozpoczęto prace remontowe w budynku przy ul. Zbocze 2a , w którym mieścić się będzie **Filia Domu Dziecka dla Małych Dzieci**, ul. Drużynowa 3/5. Z chwilą uruchomienia Filii nastąpi rozgęszczenie miejsc w placówce, co w sposób istotny wpłynie na poprawę warunków bytowych przebywających tam wychowanków.
- Zawarto **porozumienia z 24 powiatami** umożliwiające **umieszczenie 33 dzieci** pochodzących z Łodzi w **placówkach opiekuńczo-wychowawczych** na terenie tych powiatów oraz **36 porozumień** w zakresie umieszczeń dzieci w rodzinach zastępczych.
- Kontynuowano działalność **Domu Międzypokoleniowego „Bednarska”** przy ul. Bednarskiej 15a. W 2006 r. w Domu przebywało **41** dzieci w ramach Domu Dziecka, natomiast **15** osób korzystało z Domu Dziennego Pobytu, mieszczącego się w tej samej siedzibie.
Zgodnie z założeniami w budynku funkcjonował również *„Dom Pamięci i Przyszłości”* prowadzony przez Stowarzyszenie Polaków Poszkodowanych przez III Rzeszę Niemiecką, które w roku 2006 zorganizowało:
  - szereg spotkań ze swymi członkami oraz z młodzieżą szkół gimnazjalnych i licealnych (uczestniczyło 1 121 osób),
  - konkurs prac pisanych przez młodzież dot. tematyki związanej z II wojną światową (przesiedlenia, prace przymusowe itp.).
 Podejmowało również delegacje zagraniczne: 2 z Niemiec, 1 z Wielkiej Brytanii i 1 z Hiszpanii.
 Za efektywną współpracę oraz przybliżanie młodzieży tematyki związanej z historią i przeżyciami Polaków w okresie II wojny światowej Stowarzyszenie uhonorowało srebrnymi i złotymi medalami dyrektora Domu oraz 6 pedagogów szkolnych.
 Integracja pokoleń rezydujących w *Domu Międzypokoleniowym* polegała przede wszystkim na organizowaniu wspólnych uroczystości okolicznościowych, wyjazdów rekreacyjnych, spacerów, wyjść do kina, teatru, wykonywaniu prostych prac domowych itp. W czasie wspólnego obcowania wychowankowie Domu Dziecka

uczuli się szacunku dla ludzi starszych, a także historii, stanowiącej ważny element w wychowaniu młodego pokolenia.

- Podjęto działania zmierzające do **pozyskania dodatkowych środków rządowych**, z których mogą skorzystać instytucje pomocy społecznej w ramach Kontraktu dla Województwa Łódzkiego na lata 2005-2006.
W ramach Projektu I: *Podniesienie jakości życia i stanu zdrowia mieszkańców*, Działanie 4: *Modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów pomocy społecznej* dofinansowanie otrzymało 14 zadań realizowanych przez jednostki pomocy społecznej (Domy Pomocy Społecznej i Placówki Opiekuńczo-Wychowawcze) na łączną kwotę **325 560 zł**. Wszystkie zadania miały charakter inwestycyjny (prace budowlane, adaptacje, modernizacje, remonty).
- **Zlecono innemu podmiotowi prowadzenie żywienia mieszkańców domu pomocy społecznej**. Od lipca 2006 r. w Domu Pomocy Społecznej przy ul.Sierakowskiego 65 zlikwidowano kuchnię, co spowodowało zmniejszenie kosztów związanych z: zatrudnieniem, sporządzaniem posiłków oraz utrzymaniem kuchni i magazynów żywnościowych. Prognozowane oszczędności z tego tytułu w skali roku wyniosą ok. **30 030zł**.
- **Wyliminowano nieekonomiczny sposób ogrzewania domu pomocy społecznej**. W m-cu grudniu 2006 r. zmieniono sposób ogrzewania Domu Pomocy Społecznej przy ul.Spadkowej 4/6 - z lokalnego ogrzewania olejem opałowym na centralne ogrzewanie z sieci miejskiej. Szacuje się, iż oszczędności z tego tytułu w skali roku wyniosą ok. **157 000 zł**.

2. Działania podejmowane przez podmioty niepubliczne realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej

Zawarto umowy z **nowymi** podmiotami, z którymi MOPS do roku 2006 nie współpracował, na prowadzenie:

- **Świetlicy Środowiskowej** przy ul. Kruczkowskiego 3b ze Stowarzyszeniem „Dzielnica – Dzieciom” (**80** miejsc, korzystało **142** dzieci);
- **Świetlicy Środowiskowej** przy ul. Czerniakowskiej 26 a z Fundacją „Praesterno” (**30** miejsc, korzystało **30** dzieci);
- **Środowiskowego Domu Samopomocy** dla 18 młodych osób chorych psychicznie, prowadzony przez Stowarzyszenie Młodzieży i Osób z Problemami Psychicznymi, ich Rodzin i Przyjaciół „*POMOST*” przy ul.Próchnika 7. Rotacyjnie korzystały **24** osoby.
- **Żywienia** poprzez wydawanie ciepłych posiłków i suchego prowiantu osobom bezrobotnym i bezdomnym z Ogólnopolskim Porozumieniem Organizacji Bezrobotnych. W ramach umowy w okresie od 15 lutego 2006 r. do 30 czerwca 2006r. wydano **11 459** posiłków ;
- **Banku Żywności** ze Stowarzyszeniem na Rzecz Wyrównywania Poziomu Życia Osób i Rodzin „Amelia”. W ciągu roku Stowarzyszenie pozyskało od firm sektora

prywatnego i przekazało nieodpłatnie podopiecznym Filii MOPS oraz jednostkom organizacyjnym pomocy społecznej **181 361 kg** żywności;

- **Programu reintegracji społecznej dla osób uzależnionych** ze Stowarzyszeniem Samopomocowym „ABAKUS”. Program polegał na prowadzeniu zajęć motywacyjno-edukacyjnych ułatwiających adaptację społeczną osobom uzależnionym od alkoholu. W programie uczestniczyło **41** mężczyzn.

Rozszerzono zakres działania podmiotów współdziałających z MOPS w ramach zawartych umów:

- Centrum Służby Rodzinie - **utworzyło Świetlicę Środowiskową „Słoneczko”** przy ul. Broniewskiego 1a (30 miejsc, korzystało 60 dzieci);
- Konwent Bonifratrów - **utworzył Bonifraterską Świetlicę dla Dzieci** im. św. Benedykta Menni przy ul. Kosynierów Gdyńskich 61a (**50** miejsc, korzystało **89** dzieci) i rozszerzył zakres działania Stacji Opieki Środowiskowej poprzez **udzielanie porad prawnych, psychologicznych i rodzinnych** – z różnych form poradnictwa skorzystało **230** osób.
- Łódzkie Towarzystwo Wspierania Dziecka i Rodziny „Lokomotywa” - rozszerzyło zakres współpracy z MOPS poprzez **udzielanie wsparcia rodzinom w kryzysie**, poradnictwo psychologiczne, prawne, rodzinne, terapię rodzinną, psychoedukację, prowadzenie programu edukacyjno-terapeutycznego „Szczęśliwy powrót”. Z różnych form pomocy skorzystały **1 093** osoby.
- Caritas Archidiecezji Łódzkiej:
  - We współpracy z MOPS zrealizował program osłonowy **„Punkt wsparcia „Przystanek 13” dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych z dzielnicy Łódź-Bałuty”**. W ramach programu pedagogicy ulicy nawiązywali kontakt z dziećmi, które w ich ocenie wymagały wsparcia i pomocy. Dla dzieci tych organizowano zajęcia edukacyjne, kółka zainteresowań i zajęcia terapeutyczne, mające na celu ich rozwój emocjonalny i intelektualny, Podejmowano również współpracę z rodzinami lub opiekunami prawnymi tych dzieci w celu odbudowania więzi rodzinnych. W 2006 r. pomocą objęto 114 osób.
  - Rozszerzył zakres współpracy z MOPS poprzez **przystąpienie do programu aktywizacji zawodowej** dla osób uzależnionych od alkoholu oraz długotrwale bezrobotnych. Program polegał na prowadzeniu: doradztwa zawodowego, warsztatów motywujących do podjęcia pracy, szkoleń podnoszących kwalifikacje lub przekwalifikujących beneficjentów (szkolenia z zakresu obsługi komputera, pracy w biurze, nauki języka obcego). W programie uczestniczyło **261** osób, w tym 103 kobiety i 158 mężczyzn.
- Fundacja Bank Żywności **przystąpiła do Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej „Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności Unii Europejskiej 2006” – PEAD**. W ramach realizacji zadania Fundacja zobowiązała się nieodpłatnie przekazywać najuboższym mieszkańcom Łodzi gotowe artykuły spożywcze w postaci mąki, ryżu, cukru, sera i mleka.

Od maja 2006 r. pozyskano i rozdysponowano za pośrednictwem organizacji pozarządowych **711** ton żywności.

VII. Podsumowanie

Dzięki zintegrowanemu systemowi wsparcia koordynowanemu przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w roku 2006 pomoc skierowana została do ponad **100 tys. mieszkańców Łodzi**:

- ok. **100 000** osób skorzystało ze **świadczeń pieniężnych, pomocy rzeczowej i usługowej**, w tym **42 905** ze świadczeń rodzinnych i **5 375** z pomocy w formie zaliczki alimentacyjnej;
- **13 975** osobom umożliwiono **spożywanie ciepłych posiłków** (w szkołach, przedszkolach, jadalniach, świetlicach, domach dziennego pobytu) ;
- **1 536** osób korzystało z możliwości pobytu w wybranym **ośrodku środowiskowego wsparcia dziennego** (domu dziennego pobytu, ośrodku adaptacyjnym, środowiskowym domu samopomocy);
- **3 262** dzieci z pomocy świadczonej przez **placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego** (świetlice środowiskowe, terapeutyczne, socjoterapeutyczne, ogniska wychowawcze i inne);
- **1 984** dzieciom zabezpieczono opiekę w ramach **rodzinnych form opieki zastępczej**;
- **1 081** dzieci znalazło miejsce w **placówce opiekuńczo-wychowawczej** (Domu Dziecka, Pogotowiu Opiekuńczym,);
- **2 861** osób miało zabezpieczoną wszechstronną pomoc i opiekę w **domu pomocy społecznej**;
- **4 360** osób mogło nadal pozostawać w dotychczasowym środowisku, ponieważ miały zapewnione **usługi opiekuńcze**;
- **919** osób bezdomnych – mężczyzn, kobiet i dzieci znalazło miejsce pobytu i wszechstronne wsparcie w **schroniskach, noclegowniach i mieszkaniach readaptacyjnych** dla osób bezdomnych;
- **307** osób zagrożonych przemocą domową schroniło się w **hostelach**;
- **79** osób okresowo zamieszkiwało w **mieszkaniach chronionych** (5 w mieszkaniach dla byłych wychowanków domów dziecka i 74 w mieszkaniach dla osób z zaburzeniami psychicznymi);
- **26 317** osób niepełnosprawnych skorzystało z dofinansowania do świadczeń mogących w sposób istotny wpływać na jakość ich życia lub stan zdrowia (**otrzymały dofinansowanie do zaopatrzenia w środki ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny, pomoc w przelamywaniu barier w komunikowaniu, technicznych i architektonicznych, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych i możliwość uczestnictwa w Warsztatach Terapii Zajęciowej**);
- **13 046** osobom **wydano orzeczenia o niepełnosprawności** lub **stopniu niepełnosprawności**, umożliwiając im tym samym korzystanie ze świadczeń i przywilejów przysługujących niepełnosprawnym;
- ponad **14 000** osób udzielono różnego rodzaju **porad** (prawnych, psychologicznych, pedagogicznych, medycznych i innych). Umożliwiono również uczestnictwo w terapii indywidualnej i rodzinnej.
- **41 331** rodzin (**82 599** osób w tych rodzinach) **objętych było szeroko rozumianą pracą socjalną**.

VIII. Działania planowane do realizacji w 2007 roku

W roku 2007 planowane jest:

- **Pozyskiwanie środków finansowych** w ramach Kontraktów Wojewódzkich oraz środków z Unii Europejskiej **na poprawę funkcjonowania łódzkiej pomocy społecznej.**
- Prowadzenie prorodzinnej polityki w zakresie opieki nad dzieckiem poprzez **utworzenie ośmiu nowych** zawodowych niespokrewnionych z dzieckiem wielodzietnych **rodzin zastępczych** i uzyskanie w ten sposób ok. 40 miejsc dla dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej oraz **jednej specjalistycznej rodziny zastępczej** dla 3 dzieci.
- Kontynuacja działań związanych z przekształcaniem i reorganizacją placówek działających w zakresie pomocy dzieciom i rodzinie, w tym:
  - **utworzenie 9 miejsc dla małoletnich matek z dziećmi w całodobowych placówkach opiekuńczo-wychowawczych** (5 miejsc w Domu Dziecka Nr 5 przy ul. Małachowskiego 74 i 4 miejsca w przygotowywanej do uruchomienia Filii Domu Dziecka dla Małych Dzieci przy ul. Zbocze 2a),
  - **zakończenie prac remontowych** oraz sfinalizowanie zmian organizacyjnych w Pogotowiu Opiekuńczym nr 1 ul. Krokusowa 15/17, mających na celu oddzielenie dzieci starszych od dzieci młodszych.
- **Uruchomienie** na terenie Miasta **kolejnych mieszkań chronionych** dla pełnoletnich wychowanków całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych - 1-go mieszkania chronionego w budynku Domu Dziecka nr 5 przy ul. Małachowskiego 74 dla 8 wychowanków i 4 mieszkań chronionych w budynku przy ul. Wólczańskiej 251 dla 8 wychowanków, prowadzonych przez Dom Dziecka nr 4 ul. Marysińska 100.
- Pozyskiwanie do współpracy podmiotów, które we współdziałaniu z Miastem będą uruchamiać kolejne mieszkania chronione.
- Podejmowanie działań w zakresie **zwiększenia liczby miejsc dla dzieci znajdujących się w opiece całodobowej:**
  - uruchomienie Filii Domu Dziecka dla Małych Dzieci przy ul. Zbocze 2a.
  - kontynuacja działań na rzecz pozyskania budynku z przeznaczeniem na całodobową placówkę opiekuńczo – wychowawczą typu socjalizacyjnego dla 30 –ga dzieci,
  - sukcesywne pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych (promocja rodzicielstwa zastępczego).
- Kontynuacja działań związanych z dochodzeniem przez całodobowe placówki opiekuńczo – wychowawcze i domy pomocy społecznej do obowiązujących standardów usług .

Struktura wydatków MOPS za okres 1.01 - 31.12.2006r.

L.p.	Struktura wydatków	Zadania zlecone gminie	Zadania własne gminy	Zadania zlecone powiatowi	Zadania własne powiatu	Zadania na podstawie porozumień powiat	OGÓLEM	Uwagi
1.	Wynagrodzenia (bez pochodnych)	1 858 167 ^{*1}	22 163 404 ^{*2}	444 650 ^{*3}	31 674 418 ^{*4}	776 332 ^{*5}	56 916 971	*1/ dot. Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *2/ w tym 303.655zł. - dot.obsługi PFRON oraz 1.232.462zł dot.Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *3/ dot. Miejskiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności *4/ w tym - 10.515.209 zł - placówki opiek.-wych. i 21.159.209zł - Domy Pomocy Społecznej *5/ dotacja od obcych powiatów za dzieci pochodzące z ich terenu - umieszczone w łódzkich placówkach op-wych.
2	Koszty utrzymania jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	1 342 857 ^{*6}	10 321 174 ^{*7}	532 296 ^{*8}	31 163 225 ^{*9}	497 933 ^{*10}	43 857 485	*6/dot. Filii ds. Obsługi Świadczeń Rodzinnych *7/ w tym 135.303zł. - dot.obsługi PFRON, 239.789zł.-dot.Filii ds. Obsługi Św.Rodz., 137.048 - dot.mieszkań chronionych prowadzonych przez Miasto Łódź *8/ dot. Miejskiego Zespołu ds.Orzekania o Niepełnosprawności *9/ w tym - 9.057.219zł-plac.opiek.-wych. i 22.106.006zł-DPS-y *10/ dotacja od obcych powiatów za dzieci pochodzące z ich terenu - umieszczone w łódzkich placówkach opiek.-wych.
3.	Zasiłki i pomoc w naturze (w tym skł.emeryt.-rent. i zdrowotne)	22 725 727	24 369 501 ^{*11}				47 095 228	*11/ w tym Rządowy Program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" - 9.070.079zł
4.	Świadczenia rodzinne(w tym składki emeryt.-rent.)	106 700 793					106 700 793	
5.	Usługi opiekuńcze (w tym specjalistyczne)	336 860	10 250 000				10 586 860	
6.	Dożywianie uczniów szkół		2 682 300 ^{*12}				2 682 300	*12/ w tym: - dotacja z budżetu państwa - 1.482.560zł - Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - 699.999zł
7.	Oplaty za dystrybucję świadczeń		349 195				349 195	
8.	Pomoc rodzinom zastępczym, w tym rodziny zastępcze, zawodowe rodziny zastępcze, usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych				15 735 846 ^{*13}	1 067 638 ^{*14}	16 803 484	*13/ w tym pomoc rzeczowa - 152.550zł. *14/ w tym: - za dzieci łódzkie umieszczone w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie innego powiatu - 762.689zł - za dzieci z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie Łodzi - 304.949
9.	Usamodzielnienie i kontynuacja nauki dzieci z placówek opiek.-wych.				1 128 719 ^{*15}	1 913 311 ^{*16}	3 042 030	*15/ w tym pomoc rzeczowa - 151.215zł. *16/ dotacja dla innych powiatów za dzieci łódzkie umieszczone w placówkach opiek-wych. na ich terenie
10.	Składki na ubezp.zdrowotne za dzieci z placówek opiek.-wych.			271 923			271 923	
11.	Placówki niepubliczne	1 798 808	2 605 580	114 000	10 319 078	0	14 837 466	
a)	Niep. Domy Pom.Społ.				7 882 410		7 882 410	
b)	Niep.Plac.Opiek-Wych.				1 017 204		1 017 204	
c)	Ośrodki Adopc.-Opiek.				587 700		587 700	
d)	Jedn.Spec.Poradnictwa		658100 ^{*17}		441 030		1 099 130	*17/ mieszkania chronione
e)	Schroniska i noclegownie, Punkt Charytatywny, niepubl.DDP		1 947 480				1 947 480	bez Schroniska dla Bezdomnych Kobiet - uwzględnionego w pozycji wynagrodzenia i utrzymanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej

f)	Ośr.Wsparcia dla Rodzin			114 000	355 000		469 000	
g)	Regionalne Centrum Wolontariatu				35 734		35 734	
h)	Środow.Domy Samopomocy	1 798 808					1 798 808	
12.	Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		1 413 061				1 413 061	bez świetlic środowiskowych uwzględnionych w pozycji wynagrodzenia i utrzymanie jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (544.362zł), dożywiania w szkołach dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym (699.999zł) oraz apteki komunalnej (199.998zł)
13.	Pozostała działalność, w tym m.in.:	299 919	1 379 364	25 940	1 087 611	0	2 792 834	
a)	Apteka Komunalna		925463 ^{*18}				925 463	*18/ w tym - 199.998zł z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
b)	Usuwanie skutków klęsk żywiołowych - susza	234 928					234 928	
c)	Koszty utrzymania mieszkańców Łodzi w DPS-ach na terenie innych powiatów				972 018		972 018	
d)	Projekt EFS "Szkolenie pracowników MOPS"		219 733 ^{*19}				219 733	*19/ w tym środki EFS - 172.495zł
	Ogółem	135 063 131	75 533 579	1 388 809	91 108 897	4 255 214	307 349 630	

W tabeli uwzględniono w pozycji wynagrodzenia i utrzymanie jednostek wydatki poniesione przez MOPS w związku z:

- 1.obsługą zadań Zespołu ds..Rehabilitacji Społecznej Osób Niepełnosprawnych - 438.958zł.
- 2.realizacją zadań Miejskiego Zespołu ds..Orzekania o Niepełnosprawności - 976.946zł.
- 3.obsługą świadczeń rodzinnych (6 Filia MOPS) - 4.673.275zł (w tym 3.201.024 z dotacji)
- 4.prowadzeniem mieszkań chronionych dla wychowanków placówek opiek-wych. - prowadzonych przez Miasto Łódź - 137.048zł